

Handlingsplan vid elevs otillåtna frånvaro
för grund- och grundsärskola
samt gymnasium- och gymnasiesärskola
i Övertorneå Kommun

ÖVERTORNEÅ KOMMUN
Elevhälsan
Reviderad 2015-03-31

Inledande intentioner och sammanfattning

Följande arbete är ämnat att skapa ett fungerande, rättssäkert och likvärdigt hanterande av elevers skolfrånvaro i Övertorneå kommunens grund- och grundsärskola samt gymnasium och gymnasiesärskola. Arbetet stöder sig på skollagen samt skolverkets juridiska vägledning.

Alla skolpliktiga barn och ungdomar har ovillkorligen rätt till utbildning. Kommunen har ansvar att se till att denna rätt tillgodoses och att bevaka att skolplikten fullföljs. Skolplikten regleras i 7 kap. Skollagen.

Handlingsplanen vilar på det delade ansvar som rektor, pedagoger, elevhälsa samt föräldrar har för att säkerställa såväl barnens rättighet som skyldighet, att delta i skolans undervisning. I samband med detta lyfts också behovet av en god relation och kommunikation mellan rektor, pedagoger, elevhälsan samt vårdnadshavare.

Handlingsplanen tar sin utgångspunkt i ställningstagandet att en noggrann och väl använd närvarorapportering är grunden för att kunna säkerställa kontinuitet i skolgången. Vidare är det av största vikt att avvikelser i närvaro snarast skall kommuniceras med vårdnadshavaren samt komma till rektorns kännedom. Rektorns ansvar är att vid behov utreda och ta ställning till om en handlingsplan alternativt anpassad studiegång skall upprättas.

Syftet med handlingsplanens arbetsgång är att skapa struktur och öka tydligheten i ansvarsfördelningen samt de stödinsatser elever och vårdnadshavare kan förvänta sig.

Vad är otillåten frånvaro

Som otillåten frånvaro betraktas all frånvaro som inte är anmäld av vårdnadshavare eller myndig elev. Det kan handla om enstaka lektioner och/eller dagar.

När mentor/lärare uppmärksammar att frånvaro börjar påverka elevens skolgång negativt eller om frånvaro överstiger 10 skoldagar och/eller spridd frånvaro som överstiger 20 procent av undervisningstiden under en åttaveckorsperiod bör denna handlingsplan tillämpas. Frånvaro som är anmäld av vårdnadshavare eller av myndig elev, dvs. giltig frånvaro kan även orsaka oro och bör uppmärksammas, denna handlingsplan skall tillämpas i dessa fall.

Olika typer av frånvaro

- Giltig frånvaro – frånvaro som består av sjukdom eller ledighet som anmäls av vårdnadshavare eller myndig elev och beviljats av klasslärare, mentor eller rektor.
- Korridorvandrare, otillåten frånvaro - deltar ej i skolarbetet under kortare eller längre perioder men befinner sig på skolans område.
- Skolkare, otillåten frånvaro - lämnar ofta skolans område, såväl korridorvandring som skolk sker oftast utan vårdnadshavares vetskap.
- Hemmasittare, otillåten frånvaro - finns under frånvaron huvudsakligen i sin hemmiljö under en längre sammanhängande tidsperiod - oftast med vårdnadshavares vetskap.
- Olovlig frånvaro – All frånvaro som inte beror på sjukdom eller annat giltigt skäl.

Vad beror frånvaron på

Både otillåten- samt anmäld frånvaro kan bland annat bero på att eleven inte trivs med tillvaron och har eventuellt ett problem som hon/han behöver hjälp med att lösa. Problemet/en kan finnas i undervisningen, brister i skolmiljön eller dåliga relationer med kamrater och/eller lärare. Svårigheter eller problem i familjen, missförhållanden i hemmet, alkohol- eller drogmisbruk. Stress eller upplevelsen av höga prestations krav är en vanligt förekommande orsak till hög frånvaro. Psykisk eller fysisk sjukdom kan även vara förklaringar på frånvaro.

Tidig upptäckt

Erfarenheter visar att desto längre tid elever är borta från skolan desto svårare är det för eleven att återgå till skolan. Det är därför viktigt att uppmärksamma frånvaron tidigt och att skyndsamt sätta in insatser för eleven.

I arbetet med att hjälpa skolfrånvarande elever tillbaka till undervisningen är det viktigt:

- Att upptäcka frånvaron tidigt.
- Att agera med kraft.
- Att ha ett nära samarbete med vårdnadshavare och elev.

När skolfrånvarande elever kommer tillbaka

Om en elev varit borta länge från skolan kan det vara bra att gradvis exponera eleven för skolmiljön. Kraven eleven kan ha på sig kan överstiga den förmåga eleven har och det finns risker att elevens rädsla och ovilja att komma till skolan ökar. Det är viktigt att tillsammans med elev och vårdnadshavare eller myndig elev komma överens om hur återkomsten till skolan skall genomföras.

Detta bör tänkas på när eleven kommer tillbaka:

- Se till att eleven blir sedd och väl mottagen i skolan.
- Fråga eleven hur denne vill bli mottagen i skolan, skall klassen veta om situationen eller vill eleven hålla detta för sig själv. Förbered eleven på frågor som kan komma från kamrater och hur dessa skall tacklas.
- Planera tillsammans med eleven vilka lektioner som eleven skall delta på. Om inte alla lektioner vad skall eleven då göra.
- Planera vad eleven skall ta igen av det som missats i undervisningen och hur detta skall tas igen.
- Beröm närvaro.

Från- och närvaro hantering för alla elever i skolan

För lärare och mentorer samt vårdnadshavare gäller:

- Att all frånvaro skall anmälas av vårdnadshavare. Vid myndiga elever ansvarar de själv för anmälan av frånvaro.
- Det är rektor som får bevilja en elev ledigt från skolarbetet för enskilda angelägenheter, rektor kan delegera beviljandet till t.ex. en lärare.
- Att undervisande lärare och mentorer noterar närvaro/frånvaro vid varje lektionstillfälle. Den oanmälda frånvaron skall utan dröjsmål meddelas till vårdnadshavaren. Vid frågan om myndig elev finns det inga bestämmelser som säger att skolan kan kontakta föräldrarna vid frånvaro, eleven kan dock ge sitt samtycke till att skolan får lämna ut uppgifter till föräldrarna.
- Om en elev avviker från lektion på grund av sjukdom, tandläkarbesök eller dylikt skall eleven anmäla detta till sin lärare, mentor eller annan namngiven person på skolan.
- Att det är skolans skyldighet att göra frånvarorapporteringen tillgänglig för vårdnadshavare
- Att vårdnadshavare kontrollerar frånvaro.
- Vårdnadshavare har ett tillsynsansvar och en skyldighet att se till att barnet kommer till skolan.

Handlingsplan vid konstaterad otillåten frånvaro

1. Vid första otillåtna frånvarotillfället kontaktar elevens mentor omgående vårdnadshavaren samt informerar rektorn om den otillåtna frånvaron. Mentor har allvarsamtal med elev.

Skolan kan inte på eget initiativ informera föräldrarna till en myndig elev om dennas frånvaro. Det är viktigt att inta samtycke från myndig elev att kontakt med föräldrar får tas.

2. Om den otillåtna frånvaron fortsätter, maximalt fem tillfällen, skall berörd rektor kalla till möte. De som skall kallas är vårdnadshavare (vid myndig elev, inhämta samtycke att kalla föräldrar) och elev, personal och representant från elevhälsan. Inför kallelsen skall mentor fylla i kartläggningmaterialet (se bilaga 1).

Syftet med mötet är att komma överens om strategier för att öka närvaron. Beträffande omyndig elev betonas vårdnadshavarens ansvar att få eleven till skolan. Budskapet till eleven är: Du skall vara i skolan. En tydlig ansvarsfördelning görs. Vad skall skolan göra? Vad skall vårdnadshavare göra? Vad skall eleven göra?

Tid avtalas för täta uppföljningar och utvärderingar. Alla åtgärder i ärendet skall kontinuerligt dokumenteras skriftligt.

3. Om ingen förbättring sker inom två veckor, trots ovanstående åtgärder, kallar berörd rektor vårdnadshavare och elev eller myndig elev, personal och representant från elevhälsan till nytt möte och beslutar tillsammans om lämpliga åtgärder. Om behovet finns skrivs en handlingsplan. Vid behov skall eleven erbjudas särskilt stöd för att återgången till skolarbetet skall bli så bra som möjligt.

Om behov finns kan elevhälsan göra en kartläggning som ger ett underlag till handlingsplan. (se bilaga 2)

Tid avtalas för täta uppföljningar och utvärderingar. Alla åtgärder i ärendet skall kontinuerligt dokumenteras skriftligt. Handlingsplanen justeras.

Om resultatet är positivt sker uppföljning inom sex veckor och därefter läggs ärendet ner.

4. Lyckas man inte få igång en fungerande skolgång inom den tidsplan som satts under punkt 3, kallar berörd rektor vårdnadshavare och elev eller myndig elev, personal och representant från elevhälsan till nytt möte. Handlingsplanen revideras.

Vid behov erbjuds familjen eller myndig elev kontakt med övriga samverkansaktörer för barn med sammansatta behov, ex socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri. Kallelser till Norrbus skickas ut till berörda aktörer.

Rektor skall ha tillsyn över att skolan kontinuerligt anstränger sig för att eleven skall komma till skolan. Detta skall fortsätta även efter anmälan till socialtjänsten och efter ev. vitesföreläggande. Om behov av anmälan till socialtjänsten finns skall detta kommuniceras till vårdnadshavare och/eller myndig elev. Anmälan ersätter dock inte det arbete och ansvar som skolan har.

För elever i gymnasieskolan gäller särskilda regler beträffande indragning av studiemedel. Om gymnasieskolan vid uppföljningen av föregående möte/en konstaterar att ingen förbättring av närvaron har skett kan eleven skrivas ut från gymnasieskolan.

Information lämnas till elev om vad som beslutats. Alla åtgärder i ärendet skall kontinuerligt dokumenteras skriftligt.

5. Regelbundna uppföljningar och utvärderingar genomförs en gång i månaden för hela nätverket samt veckovis för en mindre grupp runt eleven tills målet är uppfyllt.

BUN hålls informerad om ärendets fortskridande/utveckling. Nämnden kan vid frånvaro besluta om att förelägga vårdnadshavare med vite (gäller skolpliktiga elever).

Alla åtgärder i ärendet skall kontinuerligt dokumenteras skriftligt.

Om resultatet är positivt sker uppföljning inom sex veckor och därefter läggs ärendet ner.

Handlingsplanen kan även användas vid upprepad eller långvarig sjukfrånvaro.

Bilaga 1

Pedagogisk kartläggning

Kartläggningens mål: Att ge en allsidig bild av elevens situation.

Elevens namn:

Personnummer:

Klass:

Delaktiga i kartläggningen:

Ansvarig mentor:

I vilket/vilka ämne/ämnen och tillhörande kunskapskrav befaras eleven inte att nå målen?

Vad/vilka svårigheter uppvisar eleven i skolsituationen:

Vad har uppmärksammats? Beskriv problemet/situationen:
(Beskriv styrkor och svårigheter)

Vilka stödjande insatser är genomförda i den ordinarie undervisningen:

Andra stödjande insatser:

Vilka behov ser ni:

Frånvaro:

(Frånvarons omfattning, förekommer mönster i frånvaron?)

Datum (kartläggningen enligt ovan avslutad)

Rektors underskrift

Namnförtydligande

Bilaga 2

Kartläggning

I de fallen där det finns en etablerad skolfrånvaro är det viktigt att göra en noggrann kartläggning av elevens situation. Kartläggningen syftar till att ge en bredare bild av elevens situation så att insatser från skolan skall ge rätt stöd och hjälp. Kartläggningen ligger som grund för de insatser och åtgärder som ska sättas in.

Faktorer att ta hänsyn till och kartlägga är bland annat:

- Kamratfaktorer, familjefaktorer, individfaktorer och skolfaktorer. Kartläggningen syftar till att ge förklaringsförsök om vad som orsakar skolfrånvaron för eleven och vad som vidmakthåller frånvaron.
- Hur ser elevens sociala situation ut i skolan? Förekommer det mobbning? Om mobbning förekommer skall detta lösas parallellt arbetet med att öka elevens närvaro i skolan startas.
- Hur ser elevens nätverk ut? Vem/vika personer kring eleven kan hjälpa till?
- Vad gör eleven när denne inte är i skolan?
- Vad får eleven ut av att vara frånvarande? Vilken funktion fyller skolfrånvaron för eleven? Generellt kan man dela upp att skolfrånvaron fyller någon av följande:
Undvikande av saker i skolan som väcker oro, ångest eller nedstämdhet hos eleven.
Undvikande av kravfyllda prestationer, t.ex. prov men även sociala situationer. Eleven kan hitta fler positiva förstärkande utanför skolan.
- Finns specifika rädslor eller situationer som är speciellt svåra att hantera? Vad är dessa?
Kan man undvika eller undanröja dessa?
- När började problemen och hur har det sett ut? Vad utlöste problemet?
- Tycker vårdnadshavare och/eller eleven att det är ett problem?
- Motivation, hur motiverad är eleven och hur mycket klarar eleven att ta på sig?
- Genomgång av studier. Gör en genomgång av de delar i skolarbetet som har missats och prioritera upp vad eleven skall arbeta först med. Detta kan i fördel göras av mentorer som har en övergripande syn på skolarbetet eleven har. Detta är ett viktigt steg för eleven då det ger eleven en överblick och hjälper eleven med en tydlig struktur över vad som måste göras.
- Behövs pedagogiska hjälpmedel?
- Är undervisningen anpassad till elevens förmåga?
- Vad har prövats tidigare? Handlingsplan, anpassad studiegång, pedagogiska hjälpmedel?
Har dessa gett effekt?

